

EDINOST

Lahja vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, zjutraj. — Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo, rokopiši se ne vračajo. — Izdajatelj in odgovorni urednik: Štefan Godina. — Lastnik konsorcijskega lista Edinosti. — Tisk tiskarne Edinosti. — Naročnina znaša na mesec L 3.—, pol leta L 18.— in celo leto L 36.—. — Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

Posamezne številke v Trstu in okolici po 10 stotink. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 mm). — Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 20 stot.; osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po 40 stot., oglasi denarnih zavodov mm po 80 stot. Mali oglasi po 10 stot. beseda, najmanj pa L 1.—. Oglase sprejema inšerati oddelček Edinosti. Naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti. Uprava in inšerati oddelček se nahajata v Trstu, ul. sv. Frančiška As. 20.

Mirovna konferenca.

Ententa zahteva odstop nadvojvode Josipa.

PARIZ, 22. (S.) Vrhovni zavezniški svet se je baval v današnji seji o položaju na Madžarskem; sklenil je poslati naslednje brzojavke medzvezniški komisiji na Madžarskem, ki sporovi vsebinsko madžarskim oblastim: »Zavezne in pridružene vlade so ponovno proučile informacije, ki so jih dobile iz drugih virov o zadnjih dogodkih v Budimpešti. Njihov sklep je takle: zavezne in pridružene države zelo žele, da bi sklenile trajen mir z madžarskim narodom, smatrajo pa, da to ni mogoče, dokler ostane sedanja madžarska vlada na svojem mestu. Ta vlada je bila ustanovljena ne po volji naroda, temveč potom državnega preobrata, ki ga je izvršila majhna skupina policistov pod zaščito tuje vojske. Tej vladi je na čelu član Habsburžanov, katerih politika in prevzetnost ima velik del odgovornosti za nesrečo, radi katere svet trpi in bo še dolgo trpel. Zavezne in pridružene države ne morejo dovoliti tej vladi gospodarske pomoči, katere je Madžarska tako zelo potrebna. Nadvojvoda Josip nam sporoča, da je pripravljen, preden stopi v stik z zavezničimi in pridruženimi državami, da se podvrže narodnemu glasovanju. Odgovorjamo mu, da nas to ne more zadovoljiti, ker bi se volitve vršile pod vodstvom uprave, kateri na čelu je isti nadvojvoda. Nastale bi nepremagljive težave, če bi se volitve vršile pod nadzorstvom Habsburžanov. Četudi bi bila v skupščini, izvoljeni v takih razmerah, zastopana v resnici vsa država, bi tega nihče ne hotel priznati. V interesu evropskega mira je torej, če zahtevajo zavezne in pridružene vlade, da poda sedanjega kandidata za najvišje mesto madžarske države svojo demisijsko, in da razpiše volitve na Madžarskem vlada, v kateri so zastopane vse stranke. Zavezne in pridružene vlade bi bile pripravljene, da se pogajajo z bodisi kakšno vlado, uživajočo zaupanje naroda, ki bi bila na ta način izvoljena. Naprosimo ste, da date razglasiti to poslanico in vseh okrajih.

Prihod nemških tehničnih izvedencev v Versailles.

VERSAILLES, 22. (S.) Prispeli so nekateri nemški tehnični izvedenci, člani raznih komisij. Luteur je imel popoldne z Lesnerjem dogovor v svrhu priprave prihodnjega dela za komisije.

Slezijsko vprašanje.

PARIZ, 22. Vrhovni svet se je sešel pod predsedstvom Clemenceaua. Hoover je nadaljeval svoje poročilo o položaju v Zgornji Slezijski in je potrdil vest o dogovoru med poljsko in nemško delegacijo v Berlinu glede nujnosti, da se pošlje preiskovalna komisija na lice mesta. Danes zjutraj sta odšla Hoover in Louchereur v Versailles, kjer sta se dogovarjala z Lesnerjem o primernih sredstvih za odpravo krize, ki je nastala v izkopavanju premoaga v Zgornji Slezijski.

Wilsonova politika.

PARIZ, 22. Protest, ki ga je sestavil minister Tittoni v vrhovnem svetu, je gotovo izboljšal francosko in angleško razpoloženje za razpravljanje jadranskega vprašanja; sicer pa ne pomenja to izboljšanje končnoveljavne napredka, kar kaže Amerika vedno pasivno resistenco. Zdi se, da se je poprijel Wilson zavlačevalne taktike, ker se dobivajo na ponovne, odločne kablোগrame ne netočni, zavlačevalni in izvijalni odgovori. V Franciji prevladuje mnenje, da hočejo močni ameriški finančni interesi, v škodo vsem drugim, obvladati jadranski položaj.

Povrnitev načrta gostivarskega(?) rudnika državi SHS.

PARIZ, 22. (S.) Vrhovni svet je ponovno zaslal odbor za ureditev mirovne pogodbe z Avstrijo. Sklenil je, da pošlje nemški delegaciji dve noti. V prvi se zabavlja, naj se povrne državi SHS načrt gostivarskega rudnika, ki so ga odnesli nemški častniki, ki so izkoristili rudnik med vojno.

V drugi noti se jemlje na znanje namen nemških vlade, da pošlje zaveznicim in pridruženim državam seznam o škodah in rekvizitih v sedanjem ozemlju. Vključno temu so zavezne vlade sporočile nemški vladi, da ne morejo stopiti v tozadevno razpravljanje z nemškimi zastopniki, ker mirovna pogodba ne dovoljuje Nemčiji pravice do razpravljanja.

Avstrijsko posredovanje na zapadnem Madžarskem.

PARIZ, 23. »Frankfurter Zeitung« poroča, da je ententa pooblastila Avstrijo, da posreduje za vzdrževanje reda na zapadnem Madžarskem.

PODLISTEK

Miljeva oporoka.

Avugst Senoa. — Prevedel M. C. —

— Koliko ste rekla?
— Najmanje tri tisoč.
— Tritoč, to je veliko, zelo veliko.
— To ni nič. Odprite skrinjo, ključke imate vi.
— Da, doma... enega, drugega pa hrani stari Petričević. Težavna stvar, zelo težavna stvar! Pomislite, kakšna odgovornost... moja vest, in Bog ve, ali bo hotel stari Petričević?
— On? Ha, ha, ha... se je zasmejala vdova obupno; — ta napravi za steklenico žganja vse. Toda vi... vi! — je ošinila odvetnika s plamtčim očesom. — Vi ste kač!
— Kača? Priporočam se, sluga pokoren, gospodinja Jagla! Grem domov sestavljati vaše račune. Vse dobite do zadnjega novčka... to je, kar je vašega, vaš ahi pa svoje. Upam, da bo v treh mesecih vse končano, dotlej pa se niti živa duša niti s prstom ne dotakne skrinje. Priporočam se!
— Vrag! — je vzkrilnila razburjena žena in kakor besna planila s skrinjami pestmi na odvetnika. Jelusič je stal mirno, kakor bi bil iz kamna. Vdova se je zdrlila in pritisnili roke na oči zajokala na vso moč.
— Usmilite se, rotim vas pri živem Bogu! Pomagajte, — je jecala kfece pred odvetnikom in objemajoč mu kolena.
— Koliko mi daste? — je vprašal Jelusič hladno.
— Saj sem vam rekla... tritoč!
— To so drugi računi, to je zaradi Marine dedščine, toda za stotnika...
— Dam vam še tisoč goldinarjev...
— Priporočam se, imam druge opravke...
— Dva...
— Četrtno vsega, kar je v skrinji, — je od-

Padec nadvojvode Josipa.

PARIZ, 23. Nocoj je prišla vest o padcu nadvojvode Josipa.

DUNAJ, 23. Naznanja se padec nadvojvode Josipa in ustanovitev Friedrichovega ministristva.

PARIZ, 23. »Temps« piše, da je povzročilo novo madžarsko krizo dolovanje madžarskih politikov, katerim se je posrečilo prepričati nadvojvodo Josipa, da se ne more vzdržati sedanjih vladnih sistem. Nadvojvoda je privolil, da se sestavi koalicijski kabinet. Ko se sestavi nova vlada, opusti nadvojvoda vsako politično delovanje.

PARIZ, 21. Danes zvečer je prišla iz Budimpešte vest o padcu nadvojvode Josipa in konservativne ter namenoma reakcionarne vlade, ki je stopila ob državnem preobratu na mesto vlade, kateri je bil na čelu črkostavec Peidl. Ta vlada, ki je prevzela državno krmilo takoj po padcu Kuhnove vlade, dne 1. avgusta, je morala že dne 6. avgusta odstopiti po ukaz nadvojvodinih zaupnikov, ki so prišli v ministrski svet, da zahtevajo v imenu naroda od nove vlade, naj se vda, češ da ne more biti narod zastopan po izključno socialističnih zastopnikih. Nadvojvoda je takoj imenoval Friedricha, bivšega državnega tajnika v vojnem ministristvu stare vladavine, za ministrskega predsednika.

Življenje nadvojvodine vlade — kratko, še ne 20dnevno življenje — je bilo polno tudenih izprememb in bojov, bodisi vsled nasprotstev, ki so vladala proti tej vladi v državi sami, bodisi vsled nastalih in večkrat si nasprotujočih določb mirovne konference. In zdi se, da pada sedaj nadvojvodina vlada vsled pojavit iste socialistične koalicije, ki jo je ona pred 20 dnevi potlačila, toda ne popolnoma premagala.

PARIZ, 22. Padec nadvojvode Josipa, ki je odstopil še prej, nego mu je poslal vrhovni svet ultimatum, bo morda poenostavil položaj na Madžarskem in omogočil mirovna pogajanja z vlado, ki stopi na mesto nadvojvodine vlade.

Za sedaj manjkajo podrobnosti o dogodkih v Budimpešti, toda zdi se, da so socialisti, ki so bili povabljeni na vstop v nadvojvodni koalicijski kabinet, izjavili, da ne bodo sodelovali pri nobenemu ministristvu, ki bi bilo sestavljeno pod vodstvom nadvojvode Josipa. Ker so Garamy, Peidl in Payer pristali na vstop v kabinet pod predsedstvom Lovaszija, se mora iz tega zaključiti, da je nadvojvoda priznal, da nima njegova vlada sploh nikakršne opore v državi, in je sklenil, da se umakne, vključ obnašanju nekaterih oseb, katerih vedenje je kazalo na to, da ententa podpira Habsburžane in katerih delovanje je obsojal tudi sam Garamy, kakor je izjavil poročevalcu »Temps«.

Padec nadvojvode Josipa bo ustavil drzne intrige nekaterih kancelerij za vzpostavitev Habsburžanov.

Herbert Hoover, voditelj medzvezniških akcij za prehrano in pomoč, ki se je povrnil iz Čehoslovaške, Avstrije in Madžarske, je izjavil, da so Amerikanci prišli v Evropo, da odpravijo razmere, ki so jih zastopali Habsburžani. Bila bi torej sramota, če bi ameriška vlada dovolila, da pride do podobnih dogodkov, kakor jih je vprizorila peštica budimpeštanskih reakcionarcev tokom tuje zasedbe madžarskega glavnega mesta. Žalostno je, da se sedaj pripravljata tudi na Dunaju podobni komplot, kakor v Budimpešti. Če bi konferenca energično posredovala, bi bili podobni skandali nemogoči.

Mislil, da je čas, je zaključil Hoover, da se konča s temi intrigami. Vmešavanje v notranje razmere zmaganih narodov pomenja igranje z dinamitom. Če se konferenca ne upa odločno nastopiti, mislim, da je dolžnost Amerike, da izpregovori odkrito besedo, če bi tudi morala sama govoriti.

Samuelijev samomor.

CURIH, 23. Dunajski »Arbeiter Zeitung« poroča o samomoru načelnika madžarskih komunistov Samuelija naslednje: Samueli in njegov tovariš sta odšla iz Schönbrunn proti večeru in prispela proti lutru k Litvi. Reko sta prebrkla. Kmahu nato pa so ju ustavili neki orožniki, ki so ju odvedli na orožniško postajo v Lichtenwörth, da ju zaslišijo, kakor se to zgodv vsem, ki hočejo skrivaj prekoratič avstrijsko mejo. Medtem ko so preiskovali Samuelijevega tovariša, je stal komunist na strani. Po preiskavi tovariša je potegnil Samueli iz žepa robc in se obrnil nekoliko v stran, kakor bi si hotel obrišati pot z obraza. Nenadoma se je slišal strel in madžarski komunist je padel smrtno ranjen vznak na tla in udaril z glavbo ob železno posteljo.

Iz listin se je razvidelo, da je bil samomorilec komunist Samueli. Njegov potni tovarš je izjavil, da je dobil nalogo preprečiti ga čez mejo, ni pa vedel, kdo da je ta oseba. V Dunajskem Novem mestu so spoznale truplo mnoge osebe, ki so že prej poznale krmoličnega komunisto. Smrt je nastopila takoj, ker mu je krogla prebila srce.

račune. Vse dobite do zadnjega novčka... to je, kar je vašega, vaš ahi pa svoje. Upam, da bo v treh mesecih vse končano, dotlej pa se niti živa duša niti s prstom ne dotakne skrinje. Priporočam se!
— Vrag! — je vzkrilnila razburjena žena in kakor besna planila s skrinjami pestmi na odvetnika. Jelusič je stal mirno, kakor bi bil iz kamna. Vdova se je zdrlila in pritisnili roke na oči zajokala na vso moč.
— Usmilite se, rotim vas pri živem Bogu! Pomagajte, — je jecala kfece pred odvetnikom in objemajoč mu kolena.
— Koliko mi daste? — je vprašal Jelusič hladno.
— Saj sem vam rekla... tritoč!
— To so drugi računi, to je zaradi Marine dedščine, toda za stotnika...
— Dam vam še tisoč goldinarjev...
— Priporočam se, imam druge opravke...
— Dva...
— Četrtno vsega, kar je v skrinji, — je od-

Iz Jugoslavije.

Angleška preiskavanja v Crnogori.

SPLIT, 19. Angleški poslanik grof Salis se je včeraj na potovanju iz Črne gore mudil v Kotoru. Poslanik je tri mesece prebival v Črni gori, kjer je vodil preiskavo o mišljenju črnogorskega naroda. Končni rezultat, do katerega je prišla ta angleška misla, je za nas ugoden.

Taktična enota.

BELOKOP, 22. Tu se govori, da si hočejo manjš stranke, namreč Jugoslovanski klub, Narodni klub in radikalni disidenti, združiti v taktično parlamentarno enoto, ki bi ne hotela biti niti z demokrati niti z radikali pa tudi ne stala izključno na principu opozicije, marveč bi tvorila žetjček na tehnici... Ideja izvira baže od dr. Korošca.

Vladni program SHS.

BELOKOP, 21. Kakor javljajo belogradiški listi, predložila nova vlada svoj program na prvi seji, ki se vrši v soboto. Nekotere točke vladnega programa se dajo nazbrati že danes iz belogradiških listov, zlasti iz onih, ki zastopajo Demokratijsko enotnost. Tako n. pr. podarja »Demokratijska«, glavno belogradijsko glasilo Demokratijsko združeno, da bode treba najprej izvršiti likvidacijo mednarodnega položaja, dalje organizirati produktivne narodne sile, dovesti promet v normalni tir, povesti industrijsko proizvodnjo, demobilizirati vojsko, rešiti vprašanje invalidov, prostovoljcev, vojne odškodnine, urediti valutno in odstraniti krivice iz prometa. Dalje je potrebno v zvezi z rešitvijo valutnega vprašanja urediti emisije banke naše kraljevine, vpeljati zakona na vojne dobičke, urediti agrarne reforme in zavarovanje delavcev in nezakonitih osemurnega delavstva. — V istem smislu piše tudi »Pravda«.

Uvoz nemških strokovnih in znanstvenih listov. Ministristvo notranjih zadev je z ukazom od 21. julija 1919, št. 23243-P dovolilo splošni uvoz vseh nemških strokovnih in strogo znanstvenih listov v kraljevstvo Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Priprave za občinske volitve na Reki.

REKA, 23. »Ero Nuovo« poroča, da se nameravajo v kratkem izvršiti volitve občinskega sveta, ker misli župan Vio odstopiti. Po dolgem, trudnem delovanju v italijanskem narodnem svetu, pravilo, da je utrujen in da odločno zahteva, naj se mu dovoli, da se odpočije. Skorajšnjo vzpostavitev občinskega sveta zahtevajo razne upravne razmere in vzroki političnega reda. Ko se je še upalo — oravi list — da ne zapusti Italija mesta, je izročil narodni svet vse oblasti italijanskemu zastopniku. Toda to se ni sprejelo. Italija je zapustila Reko z mnogimi obljubami, ki se niso izpolnile in se ne izpolnjujejo. To je bridka resnica, toda resnica je. Odbor narodnega sveta (italijanskega) je sklenil, da se čimprej pripravijo volilski imeniki za volitve občinskega sveta.

Ameriška živla.

Na Reko je došlo iz Amerike okoli 900 ton živih podjetnikov in trgovskih odnošaj z zaveznicami so pokazali mnogo uspehov. Država kakor tudi zasebni podjetniki so napravili veliko sklepov v blagovnih in trgovskih poslih. Do sedaj so došli velike množine sladkorja, moka in bečica.

Uvoz sladkorja.

Ministristvo za prehrano je dovolilo uvoz 500 vagonov sladkorja zasebnim trgovcem, ki so se obvezali, da bodo sladkor razpečavali pod kontrolo ministristva za prehrano in njegovih pokrajinskih odsekov za prehrano.

Mladika in dijaški dom v Ptuj.

Mladika je internat za dečlice, ki nudijo gojenkam stanovanje in hrano, vestno nadzorstvo in raznovrstno izobrazbo. Ocenjuje lahko obiskujočo gimnazijo, meščansko šolo, gospodarsko šolo in višjo dečliško šolo (letos I. razred) učijo se glasbe, modernih jezikov, zdravstva, vzgojskosti, itd. Izjemoma se sprejemajo tudi učence slovenske ali nemške ljudske šole. Prijava sprejema in vsa potrebna daje vodstvo Mladike, Ptuj, Slovenija. — Dijaški dom v Ptuj nudijo gojenkam vse, kar je potrebno za njih telesni in šolski napredek. Sprejemajo se dijaši za gimnazijo, deško meščansko šolo, (letos I. in II. razred) in izjemoma tudi 4. in 5. razred ljudske šole. Prijave sprejema in natančnejša pojasnila daje vodstvo dijaškega doma v Ptuj, Slovenija.

Velika Praga.

PRAGA, 22. Odslek za Veliko Prago se je posvetoval popoldne pod predsedstvom člana čehoslovaške narodne skupščine Spatnega o priključitvi sosednjih občin Veliki Pragi. Odslek je končal posvetovalno o organizaciji in delovanju zastopstva prestolnice in lokalnih odsekov in se do vrši zakonski načrt glede priključitve sosednjih občin Veliki Pragi. V prihodnji seji odsleka, ki se vrši začetkom decembra, pridejo na razgovor volitve za Veliko Prago.

Iz Nemčije.

Prisega predsednika Eberta.

BERN, 22. (S.) Iz Berlina poročajo: Predsednik Ebert je prisegel pred narodno skupščino. V odgovoru na Ferenbachov govor je izrazil, da je njegova volja ostati zvest ustavi, ki pomenja zanj svobodo. Rekel je, da mu bo dalo zaupanje v narodno skupščino moč, da se zopet povrne k obrambi svobode in pravice. Pozval je ministre, naj delujejo in dvi-

govoril odvetnik hladnokrvno, — niti groša več, niti groša manj, pri čemer pa ni vračunano, kar boste morali dati Petričeviću.
— Ali za božjo voljo, — je strme odgovorila vdova: — sa jje to vendar moj denar.
— Vzemite ga! — se je nasmešnil odvetnik.
Vdova je uprla komolec na koleno in sklenila glavo na roko. Končno je dejala:
— Hočem, pijavka, samo da njega rešim.
— Dobro. Nocoj pridem. Pripravite dobro večerjo. Ko vse zaspi, odpremo skrinjo. Joso naj gre z doma. Daste mu kak goldinarček. Grem, da poiščem pijanega Petričevića. Prišoten mora biti tudi on, da se stvar napravi kommissionaliter in da se sestavi zapisnik o vsem, kar najdemo v skrinji... in česar ne najdemo. Z Bogom!
Odvetnik je odšel, vdova pa se je vrgla na posteljo. Stresla jo je mrzlota in pred očmi ji je stal stotnik z napeto pištolo.
(Dalje.)

gnoje državo in da ji zagotove mirno bodočnost. Ferenbach je pozival v svojem govoru nemški narod, naj intenzivno dela in naj ostane zvest novemu socialnemu redu.

Končno je Ebert ponovil prisego pred celim narodom iz terase narodnega gledališča. Mnogoča je navdušeno odobraval in je ob spremstvu godbe zapela »Deutschland über alles«.

BERN, 22. (S.) Iz Weimarija poročajo: Velika množica se je zbrala pred sedežem narodne skupščine. Kmalu po 17 je prišel Ebert. Sprejeli so ga podpredsednik Hoffmann, Lobe in Ferenbach, ki so ga spremljali k ministrski tribuni. Poslanci so bili vsi na nogah; prazni so bili samo sedeži članov narodne stranke in neodvisnih socialistov. Ferenbach je izročil Ebertu list, na katerem je bilo pisano besedilo prisega, in ga pozval, naj prispeže. Ebert je prisegel z močnim in gotovim glasom, nakar je začel Ferenbach govor, v katerem je opozarjal Eberta, da ga je poklical vs nemški narod na čelo nemški in badenski republiki, svoji skupni domovini. Svoj govor je zaključil z željo, naj bi se Ebertu posrečilo, da prinese slogo med nemški narod, da preporedi njegov patrijotični duh in da mu končno pokaže pot, ki ga pripelje z mirnim delom k vstajenju. Ebert je v svojem odgovoru izražal trdno voljo, da ostane zvest konstituciji, ki je zanj simbol svobode in pravice.

Po prisegi so stopili ministri k njemu. Ebert jim je izjavil, da hoče kot prvi državni funkcionar prisesti zvestosti tudi konstituciji. Pozival je nato v svojem govoru ministre na delo, da povzdignejo državo in da ji pripravijo mirno bodočnost.

Ferenbach je imel nato zaključni govor pred odgoditvijo narodne skupščine, v katerem je naglašal dokončano delo. »Sedaj je dolžnost nemškega naroda,« je rekel, da dobi voljo za življenje v miru, redu, neumornem delu in zvestosti novemu socialnemu redu. Nemški narod ima svojo usodo v lastnih rokah. On mora odločiti, ali hoče povsem izginiti, ali pa srečno živeti. Narodna skupščina zaupa nemškemu narodu.

Ebert je nato izpregovoril s terase narodnega gledališča nekoliko besedi množici, ki je navdušeno odobraval. Godba, ki je opravljala častno službo, je intonirala »Deutschland über alles«, pesem, ki jo je množica v zboru ponavljala.

Vstaja v pokrajini Gharb.

CASABLANCA, 23. (S.) V pokrajini Gharb so se uprli proti španskemu gospodarstvu vsa plemena na posestvih v Gharb in v Ahlsheritu. Napadla so že špansko loko, ki je bila obkoljena. Posadka iz El Kasra je dobila povelje, da odide na pomoč. Špansko topništvo strelja brez prenehanja.

Splošna stavka in Alzacija.

MUHLHAUSEN, 22. Švicarska brzojavna agencija javlja, da je delavska unija 17 t. m. proglasila po vsej Gorenji Alzaciji splošno stavko. V Muhlhausnu je cestna železnica ustavljena. Od davi tudi električna luč ne gori več. Javni obrati ne delajo. Posebnih pripetljivosti ni bilo.

Ameriški poslanik v Rimu odstopil.

WASHINGTON, 22. (S.) Državni urad naznanja, da je Nelson Page, ameriški poslanik v Rimu, predložil svojo demisijsko.

Zavzetje Odese.

LONDON, 22. (S.) Reuterjeva agencija poroča, da so ukrajinske čete zavzele Odese po hudem boju z boljševiki pri postaji Razdyelnaj v severnem delu mesta.

Eksplodizija na krovu italijanskega parnika »Nettura«.

LONDON, 21. (S.) (Zakasnelo). Lloyd poročajo iz Galvestona, da je nastala dne 20. t. m. v Port Arturu na italijanskem parniku »Nettura« velika eksplozija, vsled katere je bilo veliko vojakov mrtvih in ranjenih.

Velika nesreča pri Neapoli.

NEAPEL, 23. (S.) Danes se je nenadoma udrl triz nad vhodom v stari predor. Pod kamenkom je ostalo 8 delavcev. Na tle mesta so prišle vse oblasti, stotnja vojakov in ognjevarcev. Dosele ni imelo reševanje nobenega uspeha.

Ragioniamo!

»Odprimo oči, premotrivajmo, preudarjajmo, pretehtajmo, pomenimo se pametno!« — tako pravi prijatelj Passigli, glavni urednik socialnodemokratskega »Lavoratora« kolegijom pri »Eri Nuovi«, katera je zlasti v zadnjih časih, posebno pa po znanih »tržaskih dogodkih« čim dalje tem silneje jela napadati socialnodemokratsko »delovno zbornico«, njenega tajnika Passiglija, list »Lavoratore« in

IVAN BALOH:

Slepec.

Prejel sem pismo: Prejel sem pismo — in želel sem, da bi takoga nikdar več ne iz nobenih drugih rok. Pismo je bilo pisano z velikimi črkami in vse črke so bile prebodene s šivanko. Pisano je bilo samo na eni strani, ker na obeh sploh ni bilo močete. Pismo je bilo kratko. Poleg običajnega uvoda in konca se je približno glasilo takole: Usmiljena sestra mi je čitala iz nekega časopisa in čitala Vaše ime. Spomnil sem se svojega učitelja. Jaz sem slep. Rajši bi imel, da bi bil mrtev. Spomnite se nas v domovini. Vaš F. S. Odložil sem pismo nem in tih. Šel sem v zgodovino svojih spominov nazaj za par let. Nisem mogel takoj najti dopisnika, tem manj, ker je bilo mojih učencev s takim imenom več. Tedaj sem se pa spomnil razglednice, ki mi

sploh vse, kar je socialnodemokratskega, in obispati z očitki — »avstrijakantstva« in »jugoslavofilstva«. Nas bi drugače ne zanimalo to medsebojno robkanje obeh italijanskih socialnodemokratskih struj, »pravoverne« z »Lavoratorom« na čelu, in »razkolne« z »Ero Nuovo« — »oficijelne« in »reformistične« — toda stvar sama posega tudi globoko v naše narodno življenje, vsled česar ni le umestno, da se pobavimo znjo, temveč tudi naravnost nujno potrebno.

Ragioniamo! Odprimo oči, premotrivajmo, preudarjajmo, pretehtajmo, pomenimo se pametno! Odprimo oči in premotrimo, ali je socialna demokracija v Trstu, z »Lavoratorom« in vsemi njegovimi ljudmi na čelu, stranka, v kateri je mesta za pripadnike našega naroda, ne da bi zato bila oškodovana stvar istega našega naroda; preudarimo in pretehtajmo izjave, ki prihajajo iz ust voditeljev socialnodemokratske stranke, ki se z vsem poudarkom, v obrambo proti napadom z drugih strani, v dokaz pristnosti nazorov, čustev in načel, ki vladajo v stranki, objavljajo v stranknem glasilu; pomenimo se pametno, in izvajajmo, izvedimo potem tudi neobhodno potrebne posledice.

Mi sami nismo nikoli niti najmanjše dvomili o pristnosti italijanske tržiske socialne demokracije, saj nam jo je vse ravnanje proti nam in našim narodnim potrebam in zahtevam v vseh naših dolgoletnih bojih zanje dokazoval dejanski tako jasno, da bi vsko naprotno mnenje postavljalo resnico naravnost na glavo. Edino če je kedaj morda kak posameznik trenutno pokazal nekoliko prijazenjšee lice kakšni naši kulturni potrebi; toda tudi to je bilo, kakor rečeno, le trenutno in pač z očitnim namenom, da se je tem laže upravičila strankna naklonjenost laškim nacionalnim zahtevam, ki naj bi bile žebelj v krsto našim. Opozorimo naj tu edino le na naše šolsko vprašanje v Trstu in glasovanje socialnih demokratov za — Lego Nazionale. Tistim, ki so se le količkaj zanimali za politično življenje v Trstu pred vojno, pač ni treba klicati v spomin vseh onih ljutih bojov, ki smo jih bili in prebili s socialno demokracijo, v kateri so se kot najhujši naši nasprotniki kazali ravno sinovi našega naroda. Dočim je bila laška socialna demokracija v vsem svojem delanju in nehanju vedno — laška, so jugoslovanski socialni demokratje, ozko spojeni s svojimi laškimi sodruzi, vedno izpovedovali tako silno dožo, okorelo mednarodnost, da je v polni meri prehajala ali v brezarnost ali pa, da se še tem izraziteje označeno nasprotnost proti slovenskemu narodnjstvu, v italijanstvo laških sodrugov. Tako je bilo, in se tudi ni dosti izpremenilo. Evo dokaza:

Passigli navaja v svojem odgovoru »Eri Nuovi« naslednje:

»Delovna zbornica sprejema tudi delavce slovenskega jezika, toda zahteva od teh delavcev spoštovanje italijanskega naroda, kakor hočemo od italijanskega delavstva spoštovanja slovenskega naroda. Delovna zbornica, sprejemajoč manjšino slovenskega delavstva, ki živi v Trstu, odpetčuje te delavce vplivu sovražnikov naroda (italijanskega) in »lagoma pretvarja v prijatelje našega (italijanskega), ker se palogoma vži v našim italijanskimi delavci v italijansko splošno in politično življenje in žive v istih stiskah in istih stremiljenjih z vsemi delavci Italije in se čutijo bratje tega delavstva. Delovna zbornica torej zasleduje politično prijateljstvo namram delavstvu, ki je v veliko podporo delavstvu našega naroda in našemu narodu (italijanskemu). Nam je vse na tem, da nimamo sovražnikov v hiši; nam je na tem, da seznamimo delavca drugega rodu z našo deželo, našimi nazori, našimi razmerami, našimi nameni. Ko se nam je posrečilo, da smo pritegnili v splošno delovno zvezo (italijansko) vse delavstvo Juljske Benečije, smo izvršili čim izredne nacionalne (italijanske) politike, katerega tisti, ki bi ga bili morali, niso cenili dovolj visoko. S pritegnitvijo v splošno delovno zvezo — pa naj se reče o njenih namenih karkoli — smo pritegnili v politično in socialno nacionalno (italijansko) življenje vse delavstvo tega ozemlja in je odveč vplivu sovražnikov našega naroda (italijanskega). Naša delovna zbornica, po svojih namenih mednarodna,

mo mi za delovno zbornico, pomenja gotovo enega sovražnika manj za naš (italijanski) narod. Ta politika mirnega vkupnega življenja, lojalnega bratstva je politika, ki najbolj prija našemu (delavskemu) razredu in našemu (italijanskemu) narodu; našemu razredu, ker prepreča krumirstvo slovenskega delavstva, vsled katerega smo v prošlosti toliko morali trpeti; našemu narodu, ker prepreča, da bi se slovensko delavstvo pritegovalo v Narodni dom v svrhu politike proti našemu (italijanskemu) narodu. Če bi pa imela naša delovna zbornica narodnjaški (italijanski) značaj, bi bil neposredni učinek, da bi ne mogel niti eden slovenski delavec pristopiti k delovni zbornici, pač pa bi ga celo morali vreči iz nje, in bi se tako navajalo to delavstvo, da si ustanovi svojo lastno delovno zbornico v Narodnem domu in podpira slovensko narodnjstvo.

V nadaljnjem navaja Passigli sebi in svoji stranki v prilog Barzilajve besede, ki jih je izpregovoril ob zasedbi Trsta po Italijanih in sicer: „Če ostanje med nami ljudje, ki govorijo jezik, različen od našega, bodo morali misliti, da je Italija dežela svobode. Za tiste, ki pošteno priznavajo barve njene zastave, za tiste, ki ne nameravajo tlačiti njenih pravic ali se jim upirati, bo Italija vedno deliteljica pravičnosti, ne da bi poizvedovala, v kakem jeziku se zahtevajo.“

Potem pa pravi nadalje zopet Passigli sam, ves Italijan od nog do glave:

„...Če je kdo, ki kriči »Abbasso l'Italia!« (Doli z Italijo!), ni za nas (socijalne demokrate) nič manjši lopov kot za nacionalce (italijance).“

In nadalje socijalnodemokratsko delavstvo — navdušen boritelj proti jugoslovanski nevarnosti:

„...Poglejmo, kako je ta delavski razred znal vstati, ko je v resnici grozila jugoslovanska nevarnost, ko je v resnici pretila nevarnost, da nam odvzamejo vse parobrode!...“

Trst je v Italiji:

„...Med vsemi mesti Italije je Trst mesto, kjer se je staklo najmanj... Trst je edino italijansko mesto, ki ni sodelovalo v zadnjih gibanjih proti dražini, namreč navalih na prodajalnice in plenitvah...“

Socijalni demokrate nečesto biti »avstrijskanti« (ta očitek je bil v resnici bedast) in ne Jugoslovani (to jim verjamejo prav radi):

„...naš delavski razred, ki se zaveda svojega razreda in naroda (italijanskega), noče, da bi se imenoval avstrijskantski, noče, da bi se imenoval jugoslovanski, noče, da bi ga smatrali za čisto abelnega in bebastega, da bi se dal zavesti po protitalijanskih strujah...“

Ne vemo, ali je Passigli prepiral s temi svojimi tehtnimi, gotovo vsega uvaževanja vrednimi dokazi o pristnosti svojega in trške socijalne demokracije italijanskega mišljenja, snovanja in delovanja, ne, tega ne vemo; nasprotno pa izjavljamo, da za nas takega dokazovanja in prepričavanja sploh ne bi bilo treba, ker smo že od vsega začetka kar najtrdnjeje prepričani, da je bila socijalna demokracija v Trstu v svojem bistvu vedno in vselej italijanski nacionalna, da je bila njena navidezna mednarodnost le vaba za vse tiste velike mase jugoslovanskega delavstva, ki bi se drugače ne bile dale zavesti iz jugoslovanskega narodnega tabora in povesti tjakaj, kamor so se in nje želeli italijanski sodruzi. Mi nismo nikdar dvomili o teh nepopitnih dejstvih, in prijatelj Passigli nas je edino le še potrdil v tem našem uverjenju.

Zato pa tudi ponovno pravimo vsem tistim, katerim se še doslej niso odprle oči, da bi bili spoznali bistvo trške socijalne demokracije in njenih resničnih načel in stremiljenj, ter jim njena dozdajna mednarodna pravičnost še vedno v toliko meri zaslepila, da od nje pričakujejo celo za naš narod ugodne rešitve našega narodnega vprašanja, zato jim pravimo ponovno:

Odprmo oči, premostrimo, preudarimo, pretehtajmo, pomenimo se pošteno!
Ragioniamo!

Sokolski zlet v Kočevju.

Sokolska župa Ljubljana I. je priredila v nedeljo 17. t. m. po prestanku 6 let zopet svoj V. župni zlet in takrat v Kočevju. To priredilo je porabilo tudi pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«, da priredi v tem delu slovenske zemlje, kjer doslej še ni bilo čuti slovenske pesni na tako izbrnem koncertu, da priredi svoj veliki koncert ter pokaže rojakom, ki so prisiljeni živeti v najhujših stikih v Kočevju naseljenim Nemci, milno jugoslovanske glasbe.

Že v soboto 16. t. m. popoldne so se odpravili vsi tekmovalci in tekmovalke, kakor tudi vsi razsodniki v Kočevje. V nedeljo ob 5 uri 19 minut je odprla župa Ljubljana prvi poseben vlak, kateremu je sledil po 10 minutah še drugi z velikim številom članov in članic, gojenk in gojenec župnih društev, obenem pa z velikim številom udeležencev kruških sokolskih društev ter nebroj občinstva. Oba vlaka sta bila sijajno okrašena z zelenjem in zastavicami. Med vožnjo pa je občinstvo na vseh večjih postajah navdušeno pozdravljalo izletnike in povsod so se pridruževali novi roji občinstva.

katerih krasote, globokosti ne popisemo nobeno črnilo, so bile pravo nasprotje vsega, kar je imel na sebi. Ko sem nekoč vprašal nadučitelja, odkod ima ta fant te oči, mi je kratko odgovoril: Mati njegova je bila orientalka. Toda — življenje naše je samo selitev, zato sem pozabil Franceta in njegove oči.

Pretekla so leta.

Ko sem prejel pa to pismo, sem pa vedel, da tistih oči — ni več.

Preteklo je leto — in popotovanje me je zopet privedlo v nekdanjo mi toliko ljubo vas. Obiskal sem svoje znance — in mnogi so me sprejeli z gorkim srcem, drugi pa z mrzlimi rokami.

Res je: tekem let postanejo tudi vroča srca hladna in tudi gorke roke mrzle.

Ob 10 je dospel prvi poseben vlak v Kočevje, kjer so radi pozne ure izletniki — odšli takoj na telovadnico. Že ob 6 jutraj se je pričela na telovadnici tekma, katere so se udeležili 20 članic in nad 60 članov društev včlanjenih v župo Ljubljana I. Kot razsodniki so čimprali funkcionarji ljubljanske, gorenske in župe Ljubljana I. Razsodniki so postopali kotorikar možno strogo. Ob pol 11 se je pričela na telovadnici skušnja za popoklanski nastop. Kot prvi je nastopil sokolski naraščaj 121 po številu s 4 prostimi vajami pod vodstvom brata Primožja. Sledile so ženske proste vaje, katere je izvajalo 83 članic pod vodstvom brata Stanja Karja. Nastopilo je na to 108 gojenec obrtnega naraščaja, ki so izvedli štiri skupine, pod vodstvom brata Primožja. Ljubek je bil nastop 81 gojenk sokolskega naraščaja, ki so izvajale štiri proste vaje pod vodstvom brata Stanja Karja. Sledile so župne proste vaje članov za leto 1919. Izvajalo je 120 bratov 4 proste vaje pod vodstvom župnega načelnika brata Stane Vidmarja. 19 članic Sokola I. je izvajalo proste vaje za leto 1919 pod vodstvom brata Stanja Karja. Končno je nastopilo 18 članic in 12 članov Sokola II. z dvema kombiniranimi prostima vajama pod vodstvom načelnika brata Paulina. S tem je bil popoklanski spored izčrpan.

Razvid se je na to obhod, na čelu mu konjenica, za njo pa »Ljubljanski Zvon« z zastavo, voljska godba, zastava ljubljanskega Sokola, Sokola v Ribnici in Sokola na Vrhniki. Tem zastavam so sledile deputacije zunanjih društev in sicer deputacija Saveza jugoslovanskega sokolstva, Slovenske sokolske Zveze, ljubljanskega Sokola, vrhnjskega in šentjanskega Sokola, na to pa vsa društva, včlanjena v župo Ljubljana I. in sicer: Sokol I, Sokol II, Sokol Štepanja vas, Sokol Moste, Sokol Sv. Vid, Sokol Litija-Smartno, Sokol Kamnik, Sokol Ribnica, Sokol Sodražica, Sokol Velike Lašče, Sokol D. M. v Polju, Sokol Kočevje in bratje iz Višnje gore. Poleg članov in članic teh društev se je udeležilo tega impozantnega obhoda tudi nebroj gojenec in gojenk, bodisi sokolske, bodisi obrtnega naraščaja teh društev. Velikanski obhod se je pomikal ob zvokih voljske godbe po ulicah nekaj takoj zagrenjena nemškega Kočevja, ne da bi se upal kateri izmed teh bivših junakov motiti mir in red. Na glavnem trgu se je izpred ustavil, nakar je mogorovi obrabeno občinstvo in Sokolstvo starostar kočevskega Sokola brat dr. Rajh. Pozdravil je izletnike, poudarjaljo važnost sokolske ideje, ki je strla stari avstrijski režim, ter privedla narod v okrajne enote svobodne Jugoslavije. Zahvalil se je župnemu predsedniku za dobro uspehi izlet, ki bo kočevskemu Sokolu v zgled in v izpodbiho. Obenem se je zahvalil pa tudi »Ljubljanskemu Zvonu« za sodeljevanje v prireditvi. V imenu »Ljubljanskega Zvona« se je odzval pozdravu predsednik dr. Svigelj, poljudniško skupne kulturno težnje Sokolstva in pevskih društev. Obhajil je, da bo v bodoče društvo »Ljubljanski Zvon« sodelovalo roko v roki s Sokolstvom v procvit in prosperi mladi domovine.

Imenu župe Ljubljana I. se je odzval pozdravu starostar dr. Pestotnik. Omenjal je važnost sokolske vzgoje za narod ter se obenem spomnil tudi ustanovitve Sokolstva, Tyrse. Pevci »Ljubljanskega Zvona« so zapeli nato še »Lepo našo domovino«, katero je poslušala zbrana večstočlana množica odkritih glav. V imenu narodnega ženstva kočevskega je pozdravila zbrane brate in sestre ter vse, ki so pohiteli v metropolo kočevskega okraja, za Ogrinova. Vsem izvajanjem govornikov, kakor tudi pesmi »Ljubljanskega Zvona« je sledilo velikansko navdušenje. Izpredov se je na to razšel.

Ob pol 15 je priredila Ljubljanski Zvon koncert v dvorani hotela »Trst«, ki je pod vse siljano uspel. Predsednik Ljubljanskega Zvona dr. Svigelj je imel nato na zbrano občinstvo kratek nagovor, kateremu je sledila himna »Bože pravde«. V imenu poslušalstva se je v gniljenih besedah zahvalil za prekrasno prireditelj kočevski rojak dr. Maurer, poudarjaljo, da je to prva prireditev v Kočevju, pri kateri se je čula tepla jugoslovanska pesem in ki bo ostala kočevskemu prebivalstvu v trdnem spominu.

Ob 16 se je pričela na telovadnici javna telovadba po naslednjem redu: Proste vaje sokolskega naraščaja, proste vaje članic, skupine obrtnega naraščaja, proste vaje gojenk in kombinirane proste vaje članov in članic, Sokola II. z istim številom in pod istim vodstvom kakor dopoldne. Sledila je orodna telovadba in sicer je nastopilo članstvo s 6 vrstami: na bradli, drugo, konju, kozlu, s ekom in daljino, metanjem železne krogle in dviganjem rok. Na to so nastopile gojenke s prostimi vajami za leto 1919. Vsa telovadna izvajanja so žela obilo priznanj, posebno pa orodna telovadba in nastop gojenk. — Kad tokom je bil sličen in se zamore župo Ljubljana I. le šeststati. Po razglasitvi uspeha tokame je imel na zbrano občinstvo in članstvo še kratek nagovor starostar župe br. P. Pestotnik, nakar je bil odločen del zaključen.

Na prostoru za ljudsko šolo se je razvila nato živahna ljudska veselica, kjer se je nudilo občinstvu vse, kar si srce poželi. Zlasti mnogo priznanj so žele pevске točke Ljubljanskega Zvona. Živahnost vrvenja je povzročila še voljska godba s svojimi izvajalci. Ob 20 so se zbrali izletniki ter odkorakali na kolodvor, odkoder sta ob 21 odvozila posebna vlaka proti Ljubljani.

Sokolska župa Ljubljana I. si zamore šteti svoj V. župni zlet v veliko čast in uspeh, ki je bil dosegel, tudi najkritičnejša presoja ne more zmanjšati. Sokol v Kočevju je istotako doživel praznik, ki mu bo še dolgo časa ostal v spominu. Stevilo udeležencev in obiskovalcev telovadbe je preseglo 7000. Kočevju in nemškemu kočevjarjem pa je navdušenje zavednih okolicanov in občini obisk pokazal, da je odklenalo nemškemu Sovenzimu in njegovim predravnicam tudi v Kočevju za vedno, da bo torej treba ubrati druge strune spravljivosti in strplivosti, kakor doslej. Zlet je potekel popolnoma mirno in dostojno, posebno zahvalo za vrnoro prireditelj pa si delijo pri tem župa Ljubljana I. »Ljubljanski Zvon« in Sokol v Kočevju.

Pot me je vodila po klancu navzdol do male vasi. Tam je stala na koncu vasi mala koča, mi še dobro znana iz poprejšnjih let. Se sem spominjal, da je pred hišo stala lesena miza, nad katero se je razprostirala množična brajda. Tista vinska trta je bila ponos domače hiše. Oba, oče in sin, sta trto pridno vsako leto obrezavala, in rodila je zlahten sad vsaj za domačo hišo. Očeta je pa nesreča pri železnici vzela — in ostala sta pri hiši le mati in sin.

France je še sklenil, da gre čez morje, da poplača hišne dolgove — pa je bil poklican v vojno.

Mati je ostala zapuščena, kot je bila zapuščena trta, ki ni več rodila.

Približal sem se vasi in zagledal Francetovo kočjo. Vse je bilo, kot nekdanj, le zelenja ni bilo pred hišo; vedel sem takoj, da se je trta posušila.

Sklepal sem z gotovostjo, da bo France doma. Z nekim neumevnim strahom sem se

blížal kočji. Bal sem se skoraj svidenja. Pri takih prilikah imam najrajši, da je malo ljudi pričujočih — in tega sem si bil gotov, ker se je nagibal dan in so bili vsi ljudje na polju.

Ko pridem v vas, vidim, da je skoraj prazna. In tega sem bil vesel.

Približam se s tihiimi koraki Francetovi kočji. Čudno se mi zdi, da sem se tega svidenja tako bal, kot še nikdar nobenega v življenju.

Ko stopim za vogalom sosednje hiše — zaslišim citre, glas.

Vedel sem takoj: France je doma in na citre igra. Čudno je, da se mi ni mudilo; počakal sem, da so strune utihnile in da je pesem izvenela.

Takrat mi je bilo tako čudno pri srcu, da enakega trenutka ne pomnim v življenju.

Vzel sem si poguma, korakal naprej — in stopil predenj.

Odložil je ravno citre in prižgal cigareto.

»France, Bog te živi!« — tak je bil moj pozdrav.

Živila aprovolzajiske komisije.

za teden od 25. do 30. avgusta 1919.
(Preščitne se št. 9 živilske izkaznice.)

Bela moka: 50 kg po 52 st. kg.
Testenine: 50 kg po 130 lr kg.
Riz: 1 kg po 115 lr kg.
Leča: 30 kg po 2 — 3 lr kg.
Jajca: 2 jajci na odmerek po 48 st.
Sir: 5 kg po 8.80 lr kg.
Kava: 10 kg po 1180 kg.
Sladkor: 15 kg po 470 lr kg.
Kikirija: 30 kg po 2 — 3 lr kg.
Ekstrakt holandske kave marka Italia: 1 zavoj (60 gramov) na osebo po 50 stotink zavoj.
Cisto oljko olje po 550 lr liter poljubno.
Kis: četrt litra po 140 liter.
Slanina: 15 kg po 820 lr kg.
Losos: v posodah po okoli pol kg po 225 lr posoda na izkaznico.
Jezik: V skatljah po 45 kg po 4 lire, 1 skatlja na izkaznico.

Živila ki se razdele posestnikom ubožniških izkaznic: sladkor, kava, cikorija, ekstrakt holandske kave marka Italia in kis.

Kondenzirano mleko, sladko: 1 posodica na odmerek živilske izkaznice in sicer: prvovrstno sladko kondenzirano mleko (marka Mercurio in marka Nutrice) po 290 litri posodica; kondenzirano, nesladko mleko (marka Colombo) v posodah po 1 kg po 470 lr posoda.

Milo: na vsake tri odmerke živilske izkaznice po kosa po 150 gramov po 80 stot. kos.

Po zahtevi, z ozirom na množino, ki se nahaja v skatljah, se dobi: ali 1 zavoj lepljivega peciva, po 60 stotink zavoj, 1 zavoj sladnih biškotov, po 85 stot. zavoj, 1 zavoj riževce, zdroba, po 80 stot. zavoj, 1 zavoj žitne moke, po 80 stotink zavoj, 1 zavoj hranišne moke, po 90 stotink zavoj, — ali pa 1 zavoj mekinaste moke, po 90 stot. zavoj.

V ribi žrtnici: Namočena polenovka po 252 lr kg. Nasoljene prvovrstne velike sardele po 10 lr. stotink ena. Nasoljene majhne sardele po 5 lr. stotink ena.

Prodaja kruha na začasne izkaznice.

Tisti, ki nimajo v Trstu stalnega bivališča in ki imajo začasne izkaznice za kruh (izkaznice za tujece), ne bodo mogli kupovati svojega odmerka kruha v vseh pekarnah, ampak samo pri pekih, ki sami počejo kruh. S tem se opozarjajo tudi vsi razprodajalci kruha, da se odvzame pravica do nadaljne razprodaje kruha onim, ki bi se ne držali teh določil.

Menjanje prodajalnice.

Odjemalci, ki bi želeli menjati prodajalno, bodisi prodajne komisije ali zadržne prodajalke kakor tudi prodajalce trgovcev, ki razprodajajo živila aprovolzajiske komisije, se morajo obrniti direktno na centralni urad za izkaznice v ulici della Valle št. 3. Centralni urad razprodajalnice aprovolzajiske komisije, ravnavatelja posameznih začasnih in trgovskih konsojij nimajo pravice, da bi izvrševali take spremembe.

Razdeljevanje petroleja.

V tem tednu se razdelijo izkaznice št. 47 za napulj po litra petroleja samo posestnikom stvovojkaste petrolejske izkaznice (stanovanja brez plinske in električne razsvetljave) in z natisnato petrolejsko. Preščitne se št. 3, ki se nahaja na levi strani nove petrolejske izkaznice, kjer je natisnjena petrolejska. Pri nakupu petroleja preščitne uradno razprodajalci odgovarjajo št. 3, ki je na desni strani nove petrolejske izkaznice. Petrolej se bo prodajal od 25. avgusta do 1. septembra. Izkaznice se bodo kontrolirale v ulici Cassa di Risparmio št. 13, II. nadst. do 2. septembra. Razprodajalec petroleja, ki bi iz kakršnegakoli vzroka ne prinesel izkaznic na kontrolni urad do 2. septembra, se kratkoma odvzame pravica do nadaljne razprodaje petroleja. Razprodajalci se opozarjajo, naj ne posestovale izkaznice št. 47 z žigom zadruge tržaršnih uradnikov, ker dobivajo člani te zadruge petrolej neposredno iz skladišča lastne zadruge. NB. Vse druge izkaznice št. 47 z žigom kakšne druge zadruge pa se morajo upoštevati. — Cene: za mesto in predmestje 88 stotink liter; za razprodajalnice blizu oddaljenega predmestja, kakor že prej objavljeno, 90 stot. liter; za okoli 94 stot. liter.

Vnovč se pozivajo vsi razprodajalci petroleja brez izjeme, da postavijo na vidnem mestu v trgovini tablico s cenami petroleja.

Domače vesti.

Poroka. Včeraj se je poročil g. Hubert Mayer, bivši profesor na grizinski gimnazij, z gđ. Selmo Seršič, hčerko bivšega poslanca pok. Dinka Seršiča. — Bil srečno!

Z uradne strani se nam javlja: Vesti, ki se raznašajo o karabinjerskem zboru in škodi, ki naj bi jo trpel ta zbor vsled nameravane reforme in vzpostavne mestnih straž, so neresnične. Vlada bo postopala proti odgovornim razširjevalcem teh vesti. Dobro je, da se ve, da so te vesti popolnoma brez podlage in da je nameravana reforma v celoti le v korist karabinjerskega zbora. Neresnično je tudi, da se je skričilo število karabinjerskih častnikov, in ravno tako tudi, da bi bili prisiljeni prestopiti k drugemu zboru.

Uvoz izvoz za Julijsko Benečijo. Uradni »Osservatore« objavlja obliko generalnega civilnega komisarijata za Julijsko Benečijo, s katerim se v svrhu presoje prošnji za uvoz in izvozno dovoljenja za slušanje v smislu veljavnih določeb, ustanovila pri generalnem civilnem komisarijatu posvetovalni odbor, kateremu bo predsedoval namestnik generalnega civilnega komisarija ali njegov namestnik ter mu bodo člani načelnik komisarijata izvoznega urada, odposlanec carskega urada in izvedenec, ki ga določi tržaška trgovska zbornica. Ta odbor bo mogel predlagati razveljav-

blížal kočji. Bal sem se skoraj svidenja. Pri takih prilikah imam najrajši, da je malo ljudi pričujočih — in tega sem si bil gotov, ker se je nagibal dan in so bili vsi ljudje na polju.

Ko pridem v vas, vidim, da je skoraj prazna. In tega sem bil vesel.

Približam se s tihiimi koraki Francetovi kočji. Čudno se mi zdi, da sem se tega svidenja tako bal, kot še nikdar nobenega v življenju.

Ko stopim za vogalom sosednje hiše — zaslišim citre, glas.

Vedel sem takoj: France je doma in na citre igra. Čudno je, da se mi ni mudilo; počakal sem, da so strune utihnile in da je pesem izvenela.

Takrat mi je bilo tako čudno pri srcu, da enakega trenutka ne pomnim v življenju.

Vzel sem si poguma, korakal naprej — in stopil predenj.

Odložil je ravno citre in prižgal cigareto.

»France, Bog te živi!« — tak je bil moj pozdrav.

jenja bodisi splošnih prepovedi za nekatero blago, bodisi prepovedi za določeno skupno količino.

Zamenjava kron. Uradni »Osservatore« javlja: Osrednji urad za nove polarnine je sporazumno z zakladnim ministrstvom določil 31. t. m. kot zadnji rok za predložitev zakasnih prošnji za zameno kron, ki se niso mogle zamenjati v predpisanim času iz vzrokov višje sile, in prošnji za zameno nekaterih posebnih papirjev ter na meji zaplenjenih kron. Prošnje se morajo vložiti na posebno komisijo pri generalnem civilnem komisarijatu.

Zdravstveno stanje v Trstu. V času od 9. do 16. t. m. je mestni fizikat ugotovil 68 novih slučajev nalezljivih bolezni in sicer: davice 4, škrlatice 7, trebušnega legarja 21, driske (grize) 19, trahoma 14, malarije 3. Umrli so: za legarjem 2, za drisko 1.

Italijanske državnozborske volitve. Trst in »Nazione«. Včerajšnja jutranja »Nazione« zabeležuje »Avanti« vest, da namerava bivši italijanski ministrski predsednik Salandra ob bodočih italijanskih državnozborskih volitvah kandidirati v Trstu, in pravi, da bi bila ta kandidatura pač v veliko čast Trstu, da pa nihče o tej stvari ne ve ničesar v Trstu. Potem pa nadaljuje, da je neka močna skupina patrijotov mislila predlagati kandidaturu Rieccioti Garibaldijah, ki bi bile nad domačinimi strankami, in so se imenovala imena Sonnino, Orlando, Barzilai, Salandra. Zaključuje pa »Nazione«: »V resnici se doslej še ni odredilo nič glede priprav za državnozborske volitve, ki naj bi se, kolikor se je pisalo, vršile meseca oktobra. Za odredene pokrajine bo treba pričeti strogo štetje, da se bo vedelo, kdo ima volilno pravico. Predvsem pa bo treba, da pride prej — anekdota!«

— Da, tudi mi smo menili, da se v Trstu ne sme uvažati nič novega, dokler ni anekdote.

Velika skupščina CMD. Velika skupščina »Družbe sv. Cirila in Metoda« se bo vršila 14. septembra v Ljubljani. Predvečer se bo vršilo zaupno zborovanje delegatov. Vse podružnice se opozarjajo, da pošljejo družbeni pisarni naznake delegatov, da se jim zamorejo poslati potrebne tiskovine.

Zvišanje stanoarine v hotelih. Ker je bila navada v hotelih, da so se onim gostom, ki so samo prenočevali v hotelu, ne da bi bil vsaj enkrat na dan tudi ali obdvojali ali večkrat v hotelski restavraciji, so se računale o 25% dražje, in se to dejstvo ni upoštevalo pri obdavčitvi uredbi cen, določa sedaj civilni komisar, da se odleti ta povšek ne sme več zaračunavati in veljajo torej za vse hotelske goste enake cene, četudi samo stanujejo v hotelu, ne da bi obdvojali ali večkrat v hotelski restavraciji.

Furlan Ivan iz Zaboršta se obvešča tem potom, da se njegova hranišna knjižica nahaja pri poštenu uradu na Borznen trgu, kamor naj se obrne osebno.

Mednarodno izobraževalno društvo v Škedenju priredi danes, 24. t. m., pri Sv. Anđ. gostilna ex Subieta, veseločo, na kateri edodružijo: mandolistniško društvo, škedenjska godba in pevsko društvo iz Sv. M. Madg. Sp. Saljiva pošta, igrolov, sreča v žalpi, ples v dvorani. Začetek ob 16. ko ne opolnoči.

Danes v Trst! Pevsko društvo »Jadro« ozir. njegov dramatični odsek vzporedi danes v nedeljo, 24. t. m., na krasnem scenatnem dvorišču »Gospodarskega društva« igro »Moč uniforme«. Na sporedno so tudi tri pesmi. Med pavzami igra tamburški zbor iz Bazovice. Ker se obeta nekaj lepega in zabavnega, si dovoljmo vabiti občinstvo na mnogobrojen obisk.

Danes se bo vršil pevski večer »Šentjakobskega pevskega zbora«. Začetek ob 18. Kraj: Dvorana Delavskega konsumnega društva pri Sv. Jakobu (nasproti cerkvi). Spored obsega zbor in samospoje. Sodelujeta tudi mandol. skupina v. Parnas ter g. Vi. Prindič (klavir). Peli se bodo naslednji zbori: 1. moški: J. Procházek »Moč lastne krvi«, dr. Schwabov »Vinska in Hudovernik« in »V celici« (pospeh) z basovskim samospojem (in klavirjem); 2. ženski: Adamčević »Poč. očetni, čisto ni znamenja«, tudi s klavirjem, ter 3. mešani: B. Ipavčević »Pozdrav, Aljažev« »Zaostali pti« in Mirkov »Kozarški slovo«, ki je skladba večjega obsega, spisana za zbor in orkester, oziroma klavir. Basist z. Klun zapoje Adamčević skladbo »Kot iz tise, zabljene kapele« in Gerličev »Kam?« — Kakor razvidno, je program zelo raznovrsten, in pevski večer, ki ga priredi mladinski zbor združenih Šentjakobčanov, bo gotovo vsem posetnikom nudil lep užitek. Kakor je vsem čitateljem še v spominu, je bil ta pevski večer določen že za 10. t. m., toda v zadnjem hipu ga je politična oblast iz ozirov na javni red prepovedala. Za današnji dan ga je zopet dovolila. Pričakovati je, da bo obisk številčen da bo občinstvo po dolgem odmoru rado poslušalo spet nekoliko lepega slovenskega petja in s tem ponovno pevskemu zboru moralno in materijalno. Pevovodja je, kakor znan, g. Vasič Mirč. Vstopnina ni visoka: 1 lira na osebo, sedeži 1. vrste so po 80, II. vrste po 60 stot. Tiskani sporedi se dobivajo pri blaginji pred dvorano proti odškodnini 20 stot. Z ozirom na velike stroške, ki jih ima pevski zbor s to prireditvijo, in na njegovo resno in smoteno delovanje se preplačilo hvaležno sprejemajo.

Odborova seja »Glasbene Matice« se bo vršila v društvenih prostorih v torek ob 16. Vabljeno so tudi gg. zastopniki pevskega zbora in orkestra.

Poizkusen samonar. Artillerijski poročnik Dario de T., ki stanuje pri neki družini v ulici Kandler 5, je izpil včeraj jutraj dozo veronala. Poklicali so zdravniška rešila postaja, ki mu je injiciral kofein in ga dal nato odpočati v voljsko bolnišnico.

Marija N., stara 18 let, stanuje v ulici Procerurja pri z. k. školski Apele, do so jo vzeli k sebi za hčer. Dekle pa je bilo bržkone precej razposajeno, in včeraj se je oče Appel razjel ter ji rekel, naj gre, odkoder je prišla. Dekle je od žarekel, naj gre, odkoder je prišla. Zdravnik rešila postaja je izpil dozo karbone železode in jo dal odpočati v mestno bolnišnico.

»Kdo je to? Tega glasu ne poznam, ta ni iz naše vasi.«

»Res ni, ampak pisal si mu iz Gradca.«

Hitro sva se spoznala.

Hotel je prinesiti stol iz hiše, pa sem mu zabranil; saj bi bil kmalu padel, ker se je premalo poprijel za mizo.

»Kar pri miru bodi — in kaj zacitraj in zapoj!«

»O, citral bom, pel pa ne bom.«

»Zakaj ne?«

»Zato, ker ne morem.«

Sodišče obsodi Brusca na 3 mesece zapora. Ivan Schillan in Ivan Micalovec sta obtožena, da sta ukazala gospodarju gostilne »Al cacciato-re«, naj zapre svojo gostilno in da sta ob tej priliki kričala: »Tržačani, ven iz gostilne! Naredimo že mi red! Je že čas, da se stvar enkrat dokonča!« Oba obtožena talita, Miklavc trdi celo, da v onih dneh sploh ni šel iz hiše, ker je bil bolan. Sodišče obsodi Schillana na 3 mesece zapora, a Miklavc je oproščen.

Trgovci Franc Bladi, bivši tržni nadzornik v Florinci, je obtožen, da je izrekel besede: »V Ljubljani se živi boljše, nego v Italiji.« Na prošnjo vojaškega obtožitelja je oproščen.

Gospodarstvo.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani, podružnica v Trstu.

Poziv k vpisovanju novih delnic. Redni občni zbor je 5. majnika t. l. zaključil na temelju dovoljenja deželne vlade, da zviša delniško glavnico od K 15.000.000.— na K 20.000.000.—, izdaja 12.500 novih delnic v nom. znesku K 5.000.000.— in je pooblastil upravni svet, da določi po svojem preudarku rok in način izdaje novih delnic.

Upravni svet je na podlagi tega pooblastila sklenil, razpisati subskripcijo pod sledečimi pogoji:

- 1) Vpisovanje se vrši od 1. do 31. avgusta t. l. a) pri Ljubljanski kreditni banki v Ljubljani in njenih podružnicah v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju in Mariboru. b) Živnostenski banki v Pragi in vseh njenih podružnicah; c) Hrvatski trgovski banki v Zagrebu in njenih podružnicah v Osijeku; d) Hrvatski zemeljski banki v Osijeku, in vseh njenih podružnicah.
- 2) od 12.500 novih delnic a K 400.— nom. v skupnem znesku K 5.000.000.— se prepusti dodeljanjem delničarjem 9.375 komadov in sicer v razmerju na 4 stare 1 nova po K 650.—, plačljivih naenkrat najpozneje do 31. avgusta t. l., več 5% obresti od nom. K 400.— od 30/6/19 do dne plačila.

Ostalih 3125 delnic se ponudi drugim reflektantom po K 800.— za komad, več 5% letočne obresti od nom. zneska K 400.— od 30/6/19 do dne plačila, proti takojšnjem plačilu.

3) Nove delnice bodo opremljene s kuponom za II. semester 1919 in bodo deležne polovice čistega dobička za I. 1919.

4) Pri vpisovanju se morajo predložiti v navaden roku plačili starih delnic subskripcijskim mestom v svrhu označbe, da je pravica do opcije izvršena, dotim imajo imetniki delnic iz zadnje emisije, katerih oddaja vladnih tehničnih zaprek še ni bila mogoča, pravico do opcije v določenem subskripcijskem roku na podlagi tozadevnih pisemnih priglasi in začasnih potrdil o plačanih delnicah.

5) Azijski kurzni dobiček od novih delnic se po odbitku stroškov in kolkovne pristojbine uporabi za azijski rezervni fond banke.

6) Proti vrnitvi začasnih potrdil se nove delnice tekom meseca januarja 1920, izroče subskribentom. (Za okupirana ozemlja po možnosti).

7) Repartitijo delnic za nedelnice si pridruže upravni svet, toda v prvi vrsti se bodo upoštevali oni subskribenti, katerim pri zadnji emisiji ni bilo mogoče dodeliti polnega števila vpisanih delnic.

Upravni svet ljubljanske kreditne banke. Ljubljana, 21. julija 1919.

TRŽAŠKA KMETIJSKA DRUŽBA.

Se nekoliko tednov in bo treba iti na polje, obdelati zemljo in zasaleti ozemlje. Naš trud na se nam bo le tedaj izplačal, ako bomo posejali res dobro seme.

Kakšno pa mora biti seme? Seme mora biti v prvi vrsti čisto vsake prirode, ki bi mogla škoditi ali semenu samemu ali bodoči rastlini. Seme mora biti zdravo, polno, svetle barve in svežega vonja.

Druga važna lastnost semena je klijavost. Ako hočemo posejati seme, moramo znati, koliko od sto zrn bo vzklilo, da bomo mogli odrediti potrebno množico semena za površino, ki jo hočemo zasesti. Ali če seme klijavo ali ne, se lahko vsakdo prepriča, tako, da vzame kos sušnega papirja, ga dvakrat prepoji in položi na krožnik. Potem vzame 100 zrn semena ter jih položi na papir po 10 v vrstah in vije na krožnik toliko vode, kolikor ga sušnik vpije. Namesto sušilnika je dober kosček krpice. Seme pokrije z drugim kosom sušilnika ali krpice, ki mora biti tudi namočen v vodi. Skrbeti mora, da bo sušnik vedno vlažen, in po potrebi dobivati vode. Krožnik treba postaviti v toplo sobo. V 6—8 dneh začne seme klti, a po 10 dneh se presteje koliko od teh sto zrn je vzklilo. Pri kaljenju se namoči semensko zrno in v močnatem jedru (v kalji) se raztopi vse redilne snovi, ki razkrije kot hrana mladi kalji, ki se začne razvijati in rasti. Dobro seme mora torej imeti v močnatem jedru (v kalji) čim več redilnih snovi, to je, mora biti težko. Ako nočemo semena sami preizkusiti, je lahko poslužno na semensko preizkusno postajo, ki ima za kaljenje sposobne priprave.

Kdor želi delati take poskuse, dobi v to svrhu vsakovrstnega jesenskega semena zastonj.

Poleg semena je važno, da imamo za setev tudi dobro zemljo, v katero bomo seme zasačili. Za kmetovalca je jako važno, da zna, v kakem raz-

Napoved je prišlo na dan:

»Nekaj bi vas prosil.«

»Kaj pa?«

Nastal je molk.

Če bi bil kralj, ne vem, če bi bil prosil, da bi mu odrekel polovico kraljestva — takrat sem se spomnil svetopisemskih besed.

Mislil sem, da bo prosil podpore, pomoči za vojo mater ali bog ve kaj.

Rekel je pa takole:

»Snoči so bili pri meni fantje, pa so me prosili naj jim kaj zacitram. Jaz sem citral, oni so peli. Citral sem pa tako močno, da sta se utrgali dve struni, danes pa še tretja, kot ste slišali sami. Zdaj še skoro igrati ne morem več. Če še tega veselja ne bom imel, rajši več ne živim. Vi greste v mesto, prosim, prinesite mi tele strune. Bom plačal, saj imam pokojnino.«

»Nič ne boš plačal, prinesem ali pošljem. Kedar ti še kaka struna poči, obrni se name in ustregel ti bom, saj si bil vedno priden in življen.« (Konec jutri.)

merju se nahajajo v njegovi zemlji tri posavitne hranilne snovi: dušik, fosfor in kalij, oziroma kateri teh treh manka ali ga je premalo.

Iz dušika, kalija in fosfora se napravljata rastlinska tvarina. Če manka eden teh treh, rastlina ne more rasti. Iz moke, vode in soli se tudi napravljata kruh. Če manka eno teh treh, ne bo kruha. Včasih ima gospodinja dosti moke, a malo vode in soli v hiši. Tu bo pač tudi malo kruha, in sicer le toliko, za kolikor moke bo zadostovalo vode in soli, a ostalo bo dosti moke neuporabljene. Treba bo torej preskrbeti še nekaj vode in soli, da se porabi preostala moka, da ne gre po zlu. Včasih ima zemlja dosti dušika, a le malo kalija in fosfora. Zraslo bo torej le toliko rastlinske tvarine, za kolikor dušika bo zadostovalo kalija in fosfora, a ostalo bo še dosti dušika neuporabljene. Treba bo torej kupiti še kalija in fosfora, da se porabi ta ostali dušik, da ne gre po nepotrebnem v izgubo.

Rekli smo, da se za eno leto, ki je 10 metrov dolga in 1 meter široka, hoče ½ kg superfosfata, ½ kg kalijeve soli in 1 kg čiliskega solitra naložiti 30 kg gnojila. Vzeti bomo torej par kil teh gnojil in leho razdeliti na 4—5 enakih kosov in potrositi na 1 kos samo superfosfat, 2 superfosfat in kalij, 3 superfosfat, kalij in čilski soliter, 4 sam kalij itd. En kos ga pustimo nepogojeno. Lahko vzamemo kos dveh lehi in kombiniramo po volji naprej. — Kjer seme bolje vzleže in raste, je toli hranilnih snovi manjlo zemlji.

Borzna poročila.

Trst, dne 23. avgusta 1919.

Tečaji:

Jadranska banka	250—255
Cosulich (Austroamerica)	605—615
Dalmatia (Parob. dr.)	300—310
Gerolimich	1500—1550
Lloyd	980—1000
Lussino	1500—1560
Martinovich	440—460
Navigazione Libera Triestina	1710—1750
Oceanica	450—465
Premuda	640—655
Tripcovich	575—595
Assicurazioni Generali	16500—16750
Riunione Adriatica	3050—3125
Ampela	430—440
Cement Dalmata	240—255
Cement Spalato	330—345
Čistilnica petroleja (Raff. Oli. Min.)	1700—1750
Čistilnica riža (Pilatura riso)	350—360
Krka	395—405
Ladodelnica v Trzinu (Castlere)	250—280
Tržaški Tramway	220—230
Tržaška tvornica olja	950—1000

Selma Seršić

Prof. dr. Hubert Maver

vjenčani.

Trst, 23. kolovoza 1919.

Josipina Negode

Štefan Stančič

krojač

danes poročena.

Trst-Sv. Ivan, 24. avgusta 1919.

Iza duge i smrćne bolesti podnšana sa kršćanskim usupljivostu, opskrbjen sa vjerskim utjehama, iza življenja posvećenog sasvim u korist obitelji, preminuo je blago u Gospodinu

Andrija Bastianić

trgovac

Ražalošćeni potpisani, pogodjeni tolikom nesrećom, pripočuju taj nenadomadiv gubitak drugim rodolascima, prijateljima i znanstima.

LABIN, 22. kolovoza 1919.

Andrija, naduhojitelj, Don Josip, župnik, Dr. Ivan, sudac, Lucija Diminčić i Marija Negri, djeca.

Antonija Buseccian, Ema Vellam, novjesta, Matko Diminčić i Borilko Negri, zetovi, Usto i unuci.

ŽIVNOSTENSKA BANKA

PODRUŽNICA V TRSTU

Ulica Ponterosso vogal ul. Nuova. — Lastna palača.

Delniška glavnica in rezervni kapital K 220.000.000.

Izvršuje kulturne vse banke in menajstina transakcije.

Uradne ure od 9 dop. do 1 popoldne

MALI OGLASI

se računajo po 10 stot. beseda. Najmanjša pristojbina L 1.—, Debele črke 20 stot. beseda. Najmanjša pristojbina L 2.—.

PRODA se popolnoma nova oprema za prodajalno festvin, to je mize in predali ozir. police, vse s predali, več miz za ogle s poročami. Barkovlje št. 475 pri Fr. Ščuki, mizarja. P 133

BABICA, diskretna, se priporoča. Nasloviti: Luca, Rojan Vernicilisi 459, Trst. 3993

DVA BEDNJA prodam ali zamenjam za drug les. Barkovlje, Kontoveljska cesta 769. 3994

PRODAJA se žganje vsake vrste in v vrmut na kolodvorski cesti št. 233, Postojna. 3995

ISCEJO se kolarski delavci s precej dobro plačo. Ul. Chiozza 43. Kovač. 3996

GOSPODICA, ki je popolnoma vseča psona francoščina na stroji, se sprejme takoj. Naslov pove ins. odd. Edinosti. 3997

ISCEN soto pri poštni družini, in sicer v bližini trga Garibaldi (bivša Barriera). Ponudba na ins. odd. Edinosti pod »Gorica«. 3998

HRVATSKI-SRBSKI jezik poučava očenik više tehniške škole. Naslov pove ins. odd. Edinosti. 3989

BREJA krava, velika pasme, posebno pripravna za vprego, se proda takoj. Vila Schmitze, Grijan pri Trstu št. 299. 3992

PISALNE mize in pisarniška oprema se proda. Naslov pove ins. odd. »Edinosti«. P 132

UCITELJ poučuje otroke ljudske šole. Pride tudi na dom. Cene zmerno. Pojasnila: Sv. Ivan Spodnji 628 L. 3973

VSADKANJI DOHODI SOB in posameznih delov pohištva, novih in rabljenih, v najboljšem stanu. Prihodnji dohod kuhinjske opreme. — Stalna razstava najrazličnejših predmetov. — Sprejemajo se ponudbe. — Vsakdanje dražbe od 10-12 in od 17-19. Ulica Chiozza št. 7. Telefon 34-92 P 131

SLAVICA. Vsakovrstne slovanske knjige kupuje dr. G. B. Corgnati v Vidmu (Udine). 3306

KROJACNICA Avgust Stular ul. S. Francesco d'Asisi št. 34. III. je edina dobroznana krojačnica v Trstu. 3367

FOTOGRAF A. JERKIC, Trst, ul. delle Poste št. 10. Gorica, Corso št. 36 na dvorišču. P 1233

KROJAC PAVEL PESTOTNIK, ul. Gatter 44, se priporoča slavnemu občinstvu iz mesta in okolice. 3983

KUPUJEM cunje in železnino. Molino Grande 20, Babič. 3968

Izgubil sem v Rojanu, ul. Roiano v hiši št. 2 usnjato mošnjo, v kateri

so se nahajale pobotnice zavarovalnice za življenje in nekaj denarja

v avstr. kronah. — Dotičnik, ki najde, naj prinese proti veliki nagradi v ul. Piccardi št. 53, III., Bekar.

Javen ples

pride mladi v Gropadi danes 24. t. m. K obilni udeležbi vabi mladi.

Ferdo Kleinmayrjeva

Italijanskega jezika zelo pri očni in praktični na vajami, razgovori, pismi, besednim zakladom in z 2500 izrazi je pravkar izšla. Prodaja in razpošilja jo J. Štoka, Trst, ul. Milano. Cena je L 3.60, vezana L 4.60. Po pošti 50 stot. več.

Konsumno društvo v Rojanu št. 9

vabi vse člane na

izredni občni zbor

ki se bo vršil

v nedeljo, 31. avgusta ob 16 v lastnih prostorih v Rojanu

z edino točko dnevnega reda:

sklep o prodaji posestva.

ODBOR.

KONCIPIJENTA

z nekoliko prakse ter stenografa ali gospodično sprejme na pismo

smeno ponudbo

dr. A. Zupančič, advokat v Postojni.

Riunione Adriatica di Sicurtà v Trstu.

(Lastna palača). Ustanovljena leta 1838.

Zavarov. proti škodi, povzročeni po ognju, strelu in eksploziji. Zavarovanja steklenih plošč proti razbitju. Zavarovanja proti tatvam s vlomom. Zavarovanja pošiljatev na morju in po suhem. Življenska zavarovanja v najrazličnejših kombinacijah. Delniška glavnica in rezerva dne 31. decembra 1915 K 199.625.997.46. Stanje zavarovalne glavnice na življenje (31. 12. 1915) K 516.405.849.—.

Čedar obstoja družba, je bilo v vseh branjah izplačano na škodah K 672.453.443.85. Zastopstva v vseh deželnih glavnih mestih in važnejših krajih.

Sprejemem

trgovsko pomočnico

manufakturne stroke.

Prednost imajo one z dežele.

Ivan Fajdiga, Vipava.

Cenjene inserenti, kateri nam pošiljajo oglase z dežele, naj nam oprostite, če je oglas šel 10-15 dni pozneje objavljen, ker temu nismo krivi mi, ampak neurejene poštne razmere. — Prosimo tudi, da se oglasi plačajo antecipatno.

Fotografski atelje Dujerré

Trst, Corso št. 39.

Razglednice v platini. Specialiteta: Slike v barvah, fotochizis. Gabinet, vili, povečanja, reprodukcije vsakovrstne. Elektr. razsvetljava.

ZLATARNICA G. PINO, TRST

se nahaja na Korzu št. 13 (bivša zlatarnica G. ZERKOVITZ & Figli)

Velika izbira srebrnih in zlatih in, znanov, verifik itd.

PFaff

Stroj za šivanje in vezanja pravi nemški uzorci Seldel & Neumann in Singer & Gasser

Tvrda ustanovljena 1. 1875

Francisco Bednar

Trst, ul. Campanile 19

Bogata zaloga vseh potrebštin. Menadžni delavci za vsako popravila.

pride mladi v Stomaču na Krasu danes, 24. t. m. — K obilni udeležbi vabijo prireditelji.

Javen ples s tombolo

se bo vršil 31. t. m. Sv. Križu pri Trstu. Tombola 200 L, činkvina 100 L. Vršilo se bo na glavnem trgu. — Svira godbeno društvo „Lira“.

JOSIP STRUCKEL

Trst, vogal Via Nuova - S. Catarina.

Voi ka izbira vsakovrstnega blaga za moško in žensko. — Bago za suknje, žamet, ba hant, sile, etamin ter raznih predmetov za okras oblek. Vse po nižjih konkurenčnih cenah.

Javen PLES in TOMBOLA

se bo vršila danes, 24. t. m. 1919

v ČRNICAH pri Gorici na senčnatem prostoru tik gostilne g. Podgornika.

Dobitki: činkvina 200 L, tombola 500 L.

Pred tombolo in po tomboli PLES. — Začetek točno ob 15.

K obilni udeležbi vladno vabijo PRIREDITELJI.

Torej danes vsi v Črniče!

POZOR! POZOR!

Velika podružnica v Bologni pri Proseku tvrdke

G. Weiss, v Trstu, ul. Valdirivo št. 23, telefona 29-78,

naznaja svojih naročnikom, da je nena zaloga dobro preskrbljena z najrazličnejšimi vini, belimi in rdečimi, žganjem, maslom in vermatom po konkurenčnih cenah.

Tovarka za dražbeno prodajo.

(Casa di vendita all' asta)

E. Vianello & R. de Haag

Trst, ulica Chiozza 7. Telefon 34-92.

Zadnji teden tega meseca

dražbe

ves dan od 9-12 in od 16-19.

Postelje iz orehovega lesa L 70.—

Poročne sobe iz orehovega lesa s kristali in mramorji L 1.800

Sprejemnice najrazličnejših slojov od . . . L 380.— naprej.

Spalna soba in sprejemnica v starem benečanskem slogu, umetniško delo, redkost iz 18. stoletja.

Popolne sobe, posamezni deli in fini in navadni predmeti, umetniške slike, mramorji itd. itd.

Fin gramofon z 80 ploščami, aparat za kinematografsko projekcijo „Ica“, nov. Zadnji model.

Izredna prilika! — Velika množina kuhinjskih potrebščin novih.

Najnižje cene.

Novo pogrebno društvo pri Sv. Ivanu na Ferdeniču št. 1201

vabi na svoji

X. redni občni zbor

ki se bo vršil danes, 24. avgusta 1919, ob 10 popoldne v prostorih Gospodarskega društva na Ferdeniču.

Dnevni red.

1. Pozdrav predsednika.
2. Poročilo tajnika.
3. Poročilo blagajnika.
4. Volitev odbora in nadzornštva.
5. Slučajnosti.

ODBOR.

Ženitvena ponudba.

Vdovec, 46 let star, posestnik in trgovec, dobro srčen, se želi seznaniti v svrhu ženitve z gospodično ali vdovo brez otrok, ki bi imela veselje do manufakturne trgovine. Šivilje imajo prednost. — Cenj. ponudbe naj se pošljejo na insor. oddelk Edinosti pod šifro »Pridne roke«.

HERMANGILD TROCCA,

Razne vesti.

Madžarski prehranjevalni minister. Sedanji madžarski minister za prehrano Evgen Polnazi je židovskega pokolenja in se je imenoval prej Polach. Izvršil je trgovsko akademijo v Budimpešti. Osnovni je bil parobrodno društvo »Atlantica«. V inozemstvu ima vse polno izbornih zvez.

Demante si očitajo. »Berliner Tageblatt« vrača trditve »Matina«, da je v Nemčiji nakupniška množina demantov, ter pravi, da j ebilo zbiranje in kopičenje demantov v navadi v vseh državah, ki so se udeležile vojne. Do 60% vseh demantov da je odšlo v Ameriko samo iz Belgije, dežele, kjer se zelo goji brušenje demantov. Dalje pravi berlinski list, da se mora vsa stori, da bodo delavski pogoji v industrijah bolj človeka vredni. Pri tem pa bi morali delavci sami sodelovati. Vladi se bo morda posrečilo, vprašanje razdelitve dobička pravilno oceniti in varovati delavce proti brezdelju. Vlada si bo nadalje pridobila pravico kopanja vseh rud, posebno premoga. Iz kupne vrednosti se bo napravil fond za izboljšanje življenjskih pogojev jamskih delavcev, vendar pa vlada ne more sprejeti Sankeyjevega načrta, da bi premožavnike prevzela v lastno rezijs. Vlada je samo za centralizacijo in reorganizacijo in se bo kolikor mogoče izogibala posegati v delavsko kontrolo posameznih rudnikov. Dežela se bo razdelila na posamezne okoliše, ki se bodo potem upravljali enotno.

Rešitev delavskih razmer v Angliji. V razpravi o zakonskem predlogu glede delavnega časa (48 ur na teden) in medse ter pogodb med delodajalci in delojemalci je rekel Lloyd George, da se mora vse storiti, da bodo delavski pogoji v industrijah bolj človeka vredni. Pri tem pa bi morali delavci sami sodelovati. Vladi se bo morda posrečilo, vprašanje razdelitve dobička pravilno oceniti in varovati delavce proti brezdelju. Vlada si bo nadalje pridobila pravico kopanja vseh rud, posebno premoga. Iz kupne vrednosti se bo napravil fond za izboljšanje življenjskih pogojev jamskih delavcev, vendar pa vlada ne more sprejeti Sankeyjevega načrta, da bi premožavnike prevzela v lastno rezijs. Vlada je samo za centralizacijo in reorganizacijo in se bo kolikor mogoče izogibala posegati v delavsko kontrolo posameznih rudnikov. Dežela se bo razdelila na posamezne okoliše, ki se bodo potem upravljali enotno.

Pravi čudež usmiljenja in človekoljubja navaja »Gaulois«. Ko so začeli prihajati nekaj mesecev po premirju prvi oddelki ameriškega rdečega križa na Poljsko, so lahko konstatirali, da ni bilo tam ne zdravnikov ne kuratorjev, ne zobozdravnikov. Vendar se je našla v Sloninu majhna vojaška bolnišnica, ki je opravljala svojo dobrodelno službo skozi celo vojno v najtežjih položajih in okoliščinah. Celo osobje je bilo sestavljeno od petih poljskih usmiljenih sestra. Ena med njimi je delovala kot zobozdravnica; uporabljala je razno jako primitivno orodje in s tem izdrla in plomбирala več sto zob; druga se je sama promovirala za kirurga in je izvršila z dobrim uspehom več precej težkih in koščljivih operacij. Ker je manjkalo v bolnišnici vsega, so morale pomagati svoji revščini s svojo lastno ostroumnostjo. Izdelale so si razne posode iz šlovice, lesene žlice iz drevesnih vej, priprave za steriliziranje iz artiljerijskih nabojev i. dr. Vojaki, ranjenci, in civilisti, ki so bili v tej bolnišnici, pripovedujejo, da so jih stregle sestre jako dobro, jih znale dobro tolažiti in včasih tudi razvedriti. Sedaj je preskrbljena bolnišnica z vsem potrebnim materialom in pripravami od ameriškega rdečega križa.

Millionari — proletarci. Od časa boljševizma je nastala moda, da se gospoda igra proletarce. Takim umetnim proletarcem se mnogi časopisi, posebno francoski, ročajo, a »Fantasio« je prinesel duhoviti satirični oglas, v katerem logično zaključuje vse one, kar ti farizeji govorijo v svojih člankih in govorih. »Proglas« so izdali bogatniki-knjževniki Anatole France, Boncour n Barbusses in konča tako: »...in danes naprej hočem (govori Anatole France) po zgledu starega Tolstaja iti ro klončiti in cestati za svojim vozom, polnim kapus in repe. Skromen proletarček hočem biti. Moje rento od svetovnega prava bom dal siromakom, dohodek od »Thalme« kamnosekom, dohodek od »Bogovi« Ezijsko delavcem v vinogradih itd. Moje imetje naj gre za otroško zavetišče, a moja knjižnica naj bo odprta vsem onim, ki ne znajo čitati. Temu molčnemu zgledu sledijo vsi milijonari-proletarci. Pavel Boncour daruje svoje delavnice v korist bolnim delavcem, a Henrik Barbusses daje tristoletni frankov, to je dohodek od romana »Ogenj«, vsem onim, ki so stradali v okoliš. Toda to še ni konec. Živel narodu!

40 milijard na morskem dnu. »Le Matin« je objavil nekaj podatkov o zakladih, ki leže na morskem dnu in ki so bili med vojno tja pogreznjeni. Do avgusta leta 1918. so potopili torpedi in pa minale najmanj 15 milijonov ton tovarov v vrednosti 40 milijard frankov. Anglija je začela z delom, da dobi vsaj 10 potopljenega bogastva zopet na dan. In podjetja k temu so se doslej nepričakovano dobro obnesla. Angleška družba »Salvage Section« je dvignila iz morskih globin doslej že 450 tona, ki imajo vrednosti z vsebino tonaže, ki je ostala še nepokvarjena v ladjah, okroglo 750 milijonov frankov. Dela, združena z dviganjem ladij, je omogočilo delstvo, da leži večina potopljenih ladij nedaleč od evropskega obrežja ter na mestih, ki ne dosega globine nad 100 metrov. Gotovo je, da se poskušajo pri delu vseh tehničnih metod. Potopljeno popravilo najprej pod vodo ladjo popolnoma, nato izsajalo vso vodo iz nje, tako da se dvigne ladja sama na morsko gladino. Ta dela povzročajo na potapljače, vsak potapljač ima pri sebi posodico z zgoščenim zrakom in aparat, ki meri močino izdihanega zraka. Zaradi genjalne iznajdbe v akustični stroki morejo potapljači med seboj pod vodo govoriti. S pomočjo moderne tehnike bo možno ohraniti večino tovarov, kar je hotela ravnanost moderna tehnika — uničiti.

15 milijonov družin brez dela. Hoovers je v listu »Times« objavil spomenico o gospodarskem položaju Evrope. Tu ugotavlja da prejemna tačas v Evropi približno 15 milijonov družin podporo za brezposelne. Vzrok temu je preobrat v industriji in trgovini ki so ga povzročile vojne razmere. Nedeljsko delo v železnih promogovnikih. Minulo noč delo se je vršilo v Pragi posvetovanje rudarskih zastopnikov in zastopnikov premogovnikov čer merodajnih oblasti. Predmet posvetovanja je bila dobava 4000 ton premoga Italiji ki ga je ta vesli štrajka angleških rudarjev nujno potrebuje. Za premog ponuja Italija riž, kavo, konzerve, usnje in platno. Na konferenci so ugotovili, da želene množine premoga ne bi bilo mogoče dobaviti drugače naego s podaljšanjem delavnega časa. Predlog, da bi se delo začelo samo odloča o predlogu, da se za dobo 6 tednov uvede nedeljsko delo v premogovnikih.

Oglase in oamrtalce sprejema inseratni oddelak Edinosti, ulica Sv. Frančiška štev. 28. prilika.

TRST, CORSO V. E. III. ŠTEV. 16. TELEFON ŠTEV. 24-24.

Izredna prilika!

Za hišne gospodinje, za lastnike in voditelje hotelov in gostilen. — Radi preselitve našega oddelka kuhinjskih potrebštin v ponedeljek, torek in sredo velika likvidacija naslednjih predmetov z 10%-50% popustom.

Garniture iz porcelana za kavo, namizne, za čaj. Porcelanaste posode za juho, porcelanaste čaše za kavo in potrebščine za domačo uporabo, kakor, krožniki, skodeli, majolike za kavo, itd. Steklени predmeti za vsakdanjo rabo in za darila.

Kuhinjske potrebščine iz emajliranega železa, aluminija, lesa, ščeti, metle, kuhinjske in sobne luči, kakor tudi vsi predmeti za domačo uporabo. — Pregled predmetov je prost. — Nikaka obveza za nakup.

Zelo ugodna prilika!

Javen ples

se bo vršil danes, v nedeljo, 24. t. m., in ponedeljek, 25. t. m., pri »Tirolcu«, Sv. M. M. Zgornja 76. K obilni udeležbi vabi mladina.

HIŠA

nova, s 5 sobami in kuhinjo, z dobro lodočo trgovino jestvin, vse priprave za podetje, napeljava plinskih cevi, s plinom in vodo in 100 kvadratnimi sežnji vrta je radi selitve na prodaj. Kje, pove inseratni odd. Edinosti.

UMETNI ZORJE

z in brez čeljusti, zlato krone in tudi obrobki z lasne tovarne. Valčki raznih barv in velikosti. Cene zmerne. Gastone Dollinar, Trst, Via del Gelsi 16.

Išče se VRATAR

Ul. Sv. Frančiška Asiškega 20, I.

ALOGA UR IN ZLATANINE

na veliko izbero so vdobi pri A. POVIH v Trstu TRO GARIBALDI (BARRIERA) 3.

Ljubljanska kreditna banka

Podružnica v Trstu. Centrala v Ljubljani. Podružnice: Celje, Celovec, Gorica, Sarajevo, Split. Delniška glavnica: K 15.000.000. Rezervni sklad: K 3.600.000.

Obavlja vse v bančno stroko spadajoče posle. — Sprejema vloge v lirah na hranilne knjižice proti 3% obrestovanju na žiro-račune proti 3% obrestovanju. Za na odpoved vezane vloge plača obresti po dogovoru. Izvršuje borzne naloge in daje v najem varnostne celice. Tel. št. 5 18. Blagajna je odprta od 9-13.

PELLEGRINO CINCELLI

Trst - ulica Malcanton štev. 9 - Trst

(Hiša ustanovljena leta 1828.)

KOŽE in USNJE za ženske in moške.

Box in Chevreux, lak, podlage in vsakovrstni predmeti za čevlje itd.

Vse po ugodnih cenah. Postrežba točna.

JADRANSKA BANKA

Deln. glav. K 30.000.000, Reserva K 8.500.000 Centrala: TRST

Via Cassa di Risparmio 5 - Via S. Nicolò 3 Podružnice: Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Ljubljana, Metković, Opotija, Split, Sibenik, Zadar Ekspozitura: Kranj.

Obavlja vse v bančno stroko spadajoče posle. **Sprejema vloge**

na hranilne knjižice proti 3 1/2% letnim obrestim v bancogiro-prometu proti 3% letnim obrestim. Na odpoved vezane zneske sprejema po najugodnejših pogojih, ki se imajo pogoditi od slučaja do slučaja.

Daje v najem varnostne celice (Salas depositos). Blagajna posluje od 9 do 13

D. MRAČEK TRST

Corso 24, I. nadstropje Ordinira od 9-12 dop. in od 3-6 pop. Brezholostno izdiranje zob, plombiranje in umetni zobje

Kisova kiselina

Angleška soda bikarbonat. Šešarske svače. Rižnati skrobni klej. Lim, Galun, Plavilo.

Arabski gumi »Kordofan« Pristno svinčeno rdečilo. Lubi, naftalin, luskinaš.

Pristno kuhano laneno olje. Vožilo za čevlje v lesenih skatijicah.

Kristalna soda. Modra galica, francoska kaifonolija.

Zelena galica. Žveplo dvakrat čisteno. Paradižnikova kosa va.

v veliki množini pri HOLLANDIA COLONIAL družbi z om. J. v Trstu.

V. Pier Luigi da Palearina 2 (vogal ul. Coroneo).

Telef. int. 24-03.

Restavraterji in gostilničarji!

Vsled naredbe generalnega tajnika za civilne zadeve, ki stopi v veljavo 1. septembra 1919, se morate preskrbeti z računskimi listki, obsegajočimi trdko in naslov gostilne. Ti računski listki služijo za račune gostom, ki morajo plačati pri znesku čez 1 liro 5 ali 10 stotink pristojbine. — Listki morajo biti kolkovani od finančne oblasti.

Računske listke v blokih, kakor tudi predpisane tabele izdeluje takoj in po najnižjih cenah

Tiskarna Edinost v Trstu, ul. Sv. Frančiška As. 20

Odhajanje in prihajanje vlakov.

Centralna postaja (Južna.)

Odhodi:

0'15 D. v Belgrad in Bukarešt (čez Ljubljano in Zagreb).
2'— D. na Dunaj (čez Videm in Trbiž) vsak ponedeljek, sredo in petek.
5'30 O. v Trbiž in Cervinjan (čez Bivio).
6'30 D. v Reko (čez St. Peter na Krasu).
6'55 H. v Benetke (čez Bivio) Trbiž-Videm.
8'— R. v Milan, Pariz, London in Bordeaux.
8'30 O. v Logatec (zveza z Reko) v Ljubljano.
11'— D. v Benetke (čez Bivio-Cervinjan).
14'30 D. v Benetke (čez Trbiž-Videm).
14'50 O. v Logatec (čez St. Peter na Krasu), Reko.
15'15 O. v Logatec v Ljubljano in Reko.
17'35 H. čez Cervinjan v Benetke, Rim, Milan.
18'20 O. v Reko čez St. Peter na Krasu.
20'15 D. na Dunaj čez Logatec.

Dohodi:

2'55 D. Z Dunaja (čez Trbiž in Videm) vsako sredo, petek in nedeljo.
7'— D. iz Bukarešte, Belgrada (čez Ljubljano in Zagreb).
8'25 O. iz Ljubljane, čez Logatec in iz Reko.
9'20 O. iz Vidma (čez Gorico, Trbiž, Nabrežino).
9'55 O. iz Ljubljane, Reko (čez St. Peter na Krasu).
10'50 D. Z Dunaja (čez Logatec).
13'50 D. iz Rima (čez Bologna, Padova, Benetke, Cervinjan).
16'30 D. iz Logatca in z Reke.
16'50 D. iz Benetke (čez Videm, Trbiž).
18'30 O. iz Cervinjana in Trbiža (čez Bivio).
19'15 H. iz Benetke, Cervinjana (čez Bivio).
20'55 O. iz Ljubljane, Logatca (zveza z Reko).
23'— H. iz Benetke (čez Videm, Gorico, Trbiž in Bivio).
23'20 D. iz Logatca in z Reke.
23'45 R. iz Londona, Pariza, Bordeauxa, Milana, Benetke.

Postaja pri Sv. Andreju.

Odhodi:

5'40 O. čez Herpelle v Rovinj, Kanfanar, Pula.
5'46 M. v Koper, Buje, Poreč.
7'30 O. čez Opčino v Ajdovščino, Gorico in Podbrdo.
8'30 M. v Buje čez Koper.
12'50 O. čez Herpelle v Kanfanar, Rovinj, Pula.
15'30 O. čez Opčino v Ajdovščino, Gorico in Podbrdo.
17'— O. čez Herpelle v Kanfanar, Rovinj, Pula.
17'16 M. čez Koper v Buje.
Dohodi:
8'25 M. iz Buje, Koprta itd.
10'05 O. iz Pule in medpostaj.
10'55 O. iz Podbrda, Gorice, čez Opčino.
16'25 O. iz Pule, Rovinja, Kanfanara, Herpelle, Diavače.
16'30 Iz Buje, čez Poreč in Koper.
19'20 M. iz Podbrda, Gorice čez Opčino.
21'45 M. iz Poreča, Buje (čez Koper).
22'35 O. iz Pule, Herpelle, Diavače itd.